

# Innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimus Rovaniemen kaupungin ja valtion välillä

2021–2027



Työ- ja elinkeinoministeriö  
Arbets- och näringsministeriet

# Innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimus

## 1. Sopimusosapuolet

Sopimuksen osapuolet ovat valtion puolesta työ- ja elinkeinoministeriö (jäljempänä TEM) ja Rovaniemen kaupunki.

Sopimuksen muina yhteistyösopimuksina ovat opetus- ja kulttuuriministeriö, Lapin yliopisto, Lapin ammattikorkeakoulu, Rovaniemen Matkailu ja Markkinointi Oy, Meri-Lapin matkailu Oy, Lapin liitto ja Lapin ELY-keskus.

## 2. Tarkoitus ja tausta

Hallitus on asettanut tavoitteeksi nostaa Suomen tutkimus- ja kehittämismenojen osuus nykyisestä 2,7 prosentin bruttokansantuoteosuudesta 4 prosenttiin 2030 mennessä. Tähän pääsemiseksi tarvitaan yhteistä näkemystä ja missioita, kunnianhimoisempaa tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa (tki-toimintaa) sekä investointeja niin julkiselta kuin yksityiseltä sektorilta.

Kansallisen TKI-tiekartan mukaan korkeatasoinen osaaminen on perusta, jolle tavoitteiltaan kunnianhimoista, alueiden, alojen ja organisaatioiden vahvuudet hyödyntävää, kansainvälisesti kilpailukykyistä ja yhteiskunnan uudistumista tukevaa innovaatiotoimintaa voidaan rakentaa. Valtion ja kaupunkien väliset ekosysteemisopimukset ovat olennainen osa tiekartan uutta kumppanuusmallia, jonka tavoitteena on vahvistaa julkisen ja yksityisen sektorin välistä tki-yhteistyötä. Osaamiskärkien vahvistamiseksi, leventämiseksi ja vaikuttavuuden lisäämiseksi tutkimusta ja sitä hyödyntäviä verkostoja on koottava isommiksi osaamiskeskittymiksi ja ekosysteemeiksi.

Hallitusohjelmassa linjataan, että yliopistokaupunkien kanssa luodaan erilliset sopimukset julkisen ja yksityisen tki-rahoituksen strategisesta kohdentamisesta globaalisti kilpailukykyisten ekosysteemien vahvistamiseksi. Ekosysteemisopimukset ovat osa hallituksen toimia, joilla Suomesta halutaan luoda vuoteen 2030 mennessä maailman toimivin kokeilu- ja innovaatioympäristö. Hallitusohjelman strategisena tavoitteena on, että Suomi tunnetaan teknologisen kehityksen, innovatiivisten hankintojen ja kokeilukulttuurin edelläkävijänä. Innovatiivisten julkisten hankintojen määrää halutaan kasvattaa 10 prosenttiin julkisista hankinnoista vaalikauden loppuun mennessä sekä niiden avulla kehittää palveluja, luoda kasvua ja mahdollistaa referenssimarkkinoiden kehittymistä.

Kansallisen kaupunkistrategian mukaan kaupungit toimivat osaamisen ja innovaatiotoiminnan sekä yritystoiminnan kehittämisen alustoina. Strategia tunnistaa, että kaupungit ja valtio yhdessä korkeakoulujen, tutkimuslaitosten sekä elinkeinoelämän kanssa luovat edellytyksiä maailmanluokan osaamiskeskittymille ja innovaatioympäristöille.

Sopimuksessa määritellyt strategiset painopisteet vastaavat opetus- ja kulttuuriministeriön tunnistamia ja tukemia korkeakoulujen osaamiseen perustuvia vahvuuksia.

Sopimus on luonteeltaan aiesopimus, joka määrittää osapuolten tahtotilan, tavoitteet ja painopisteet.

### 3. Tavoitteet

Ekosysteemisopimusten kantavana ideana on innovatiiviset ja edelläkävijyyttä tavoittelevat kaupungit, jotka omien vahvuuksien pohjalta hyödyntävät digitalisaation, uusien teknologioiden ja hiilineutraaliuden tuomia mahdollisuuksia ja siten vauhdittavat elinkeinoelämän uudistumista ja kestävästä kaupunkia.

Sopimuksilla vahvistetaan vetovoimaisten osaamiskeskittymien ja innovaatioympäristöjen rakentumista sekä suomalaisten toimijoiden kytkeytymistä kansainvälisiin tki-verkostoihin ja arvoketjuihin. Sopimuksilla kehitetään innovaatiotoiminnan ekosysteemejä eli tiiviitä yhteistointiverkostoja, vahvistetaan osaamiskärkeä sekä lisätään tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan vaikuttavuutta kaupunkilähtöisesti. Keskeisinä keinoina ovat kaupunkikehityshankkeet, innovatiiviset julkiset hankinnat, tutkimustulosten hyödyntäminen, uudet liiketoiminta-ekosysteemit, start-up -yhteisöt sekä osaamisen vahvistaminen kansainvälisten osaajien avulla. Toimenpiteiden odotetaan luovan uutta paikallista kehitysdynamiikkaa, kansainvälistä merkittäviä uusia kasvuavauksia sekä kaupunkien välisen yhteistyön tiivistymistä sopimuksen painopistealueilla.

Kaupungin ja valtion välinen ekosysteemisopimus tukee kaupungin innovaatiovetoista kasvua, kilpailukykyä, elinvoimaa, työllisyyttä ja kansainvälistymistä. Ekosysteemisopimus tukee Rovaniemen kaupunkistrategian, Lapin korkeakoulukonsernin strategian ja Lapin älykkään erikoistumisen strategian toteuttamista. Toimenpiteet kohdistuvat pitkäjänteisesti seuraavassa kohdassa 4 kuvattuihin strategisiin painopistealueisiin.

### 4. Strategiset painopistealueet 2021–2027

Sopimuksen painopistealueet on valittu yhteistyössä alueen korkeakoulujen ja elinkeinoelämän erityisasiantuntijoiden kanssa.

Valitut painopistealueet ovat arktinen matkailu ja tulevaisuuden hyvinvointipalvelut. Molempiin painopistealueisiin liittyy kiinteästi myös etäisyyksien hallinta. Poikkileikkaavina aihealueina painopistealueissa ovat palvelumuotoilu, kansainvälisyys, uudet liiketoimintaekosysteemit ja kehittämisalustat sekä osaamisen vahvistaminen ja uudistaminen.

Molempien painopistealueiden osalta on olemassa sekä kansallista että kansainvälistä verkostoyhteistyötä. Arktinen matkailu on luonnostaan kansainvälistä ja toimialan rakenteen mukaisesti vahvasti verkostoitunutta. Matkailussa on jo käynnissä kansainvälisiä hankkeita innovaatiotoimintaan osallistuvien organisaatioiden toimesta. Hyvinvointipalveluihin liittyvän tutkimus- ja innovaatiotoiminta erityisesti liikunnan ja urheilun osalta on jo kansainvälisellä tasolla. Mahdollisuudet rakentaa erityyppisiä yhteistyömalleja ja rakenteita molemmissa valituissa painopistealueissa ovat hyvät. Näitä verkostoja ovat esimerkiksi UArctic – verkosto, Arctic Five yliopistoallianssi, Arktisten kaupunkien ja laajemmin maailman talvikaupunkien väliset yhteistyöverkostot. Valituissa painopistealueissa tavoitellaan osallistumista Euroopan unionin Älykkään kaupungin toimintaan sekä hyödynnetään eurooppalaisia älykkään erikoistumisen temaattisia verkostoja matkailussa ja liikunnassa. Nyt rakentuva ekosysteemi liittyy saumattomasti myös Lapin yliopiston Arktisen keskuksen ympärille muotoutuvan arktisen tutkimuksen ja osaamisen ekosysteemiin.

Rovaniemen kaupungilla ja Lapin muilla kaupungeilla on tahtotila rakentaa yhteistyötä ja verkostoitua molemmissa valituissa painopistealueissa. Rovaniemen kaupungilla on valmius johtaa matkailuun liittyvää painopistealuetta valtakunnallisesti sekä hyvinvointipalvelujen painopistealueessa rakentaa yhteistyötä erityisesti liikuntaan ja urheiluun liittyvissä palveluissa.

#### 4.1. Painopistealue: Arktinen matkailu

Arktinen matkailu on valittu ekosysteemisopimuksen painopistealueeksi alueella toimivan laajan matkailutoimijoiden joukon perusteella. Lapin korkeakouluilla on vahvaa osaamista liittyen matkailututkimukseen ja -koulutukseen. Matkailuelinkeinon piirissä on merkittävä joukko kasvuyrityksiä ja Lapin matkailu on ollut poikkeuksellisen vahvassa kasvussa COVID-19 pandemian puhkeamiseen asti. Viimeisten viiden vuoden aikana on avautunut uusia markkina-alueita ja matkailun kansainvälisyysaste on ollut korkea. Matkailutoimialan seuraavat vuodet tulevat olemaan hyvin vaikeita ja näkymä tulevaisuuteen on sumea. Toimiala on kriisissä ja kriisitilanteesta yli pääseminen jatkuu vuosien ajan. Ekosysteemien toteuttamiseen liittyvä rahoitus kanavoidaan uuden tulevaisuuden rakentamiseen. Jälleenrakentamisen mahdolliset tarvittavat tukitoimenpiteet rahoitetaan muuta kautta.

Matkailun jälleenrakentaminen edellyttää tietopohjan ja osaamisen kasvattamista tulevaisuuden kohderyhmistä ja heille tuotettavista palveluista ja tuotteista. Matkailun toimialalla on vahva usko tulevaisuuteen, mutta matkailutuotteet ja – palvelut tulevat muuttumaan. Turvallisuuden ja terveyden rooli on kasvanut ja avannut uusia eri toimialoja yhdistäviä palveluita. Hiilineutraalisuuden, uusien teknologioiden käyttöönoton sekä digitalisaation merkitys kasvaa voimakkaasti sekä markkinoinnin toimenpiteissä että matkailukohteissa kulutettavissa tuotteissa ja palveluissa. Tulevaisuuden asiakkaat vaativat vastuullisia ja kestäviä tuotteita, joiden vähähiilisyys on oltava asiakaslupauksen mukaisesti todennettavissa. Matkailutuotteiden ja -palveluiden kehittämisessä keskiössä on ympärivuotista matkailua vahvistavat ratkaisut.

Arktinen matkailu ei ole ainoastaan ekologisesti kestävää vaan sen on oltava myös taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurillisesti kestävää ja vastuullista ottaen huomioon sekä alkupe- räiskansojen että paikallisten asukkaiden odotukset ja tarpeet. Turvallisuus näkökohdat otetaan huomioon kaikessa toiminnassa.

Matkailun aluetaloudellista merkitystä on vahvistettava ja on löydettävä uusia ratkaisuja matkailutulon kerryttämiseen niin, että se hyödyntää myös kaupungin palvelujen kautta paikallisväestöä. Asukkaiden osallistumista ja heidän vaikuttavuutta matkailun kehittämiseen tulee vahvistaa. Matkailutuotteiden ja – palvelujen kehittämisessä suositaan autenttisia tuotteita ja kulttuuriperinteiden kunnioittamisesta.

Matkailukohteen rakentaminen vastaamaan tulevaa kysyntää vaatii uudenlaista tiedon tuotantoa sekä ymmärryksen vahvistamista kaikilla tasoilla. Tiedolla johtaminen korostuu entisestään ja hiilineutraalisuuden, uusien teknologioiden sekä digitaalisuuden tuomat mahdollisuudet on pyrittävä sisäistämään sekä kehittäjä- että yritystoimijatasolla.

#### Toimenpidekokonaisuudet:

##### 4.1.1. Uuden ajan matkailija ja halutut matkailutuotteet

Sisältökokonaisuuden tavoitteena on uudistaa ja monipuolistaa nykyistä matkailutarjontaa niin, että se vastaa tulevaisuuden potentiaaliseen kysyntään. Vuoden 2023 tavoitteena on tarvittavan tieto- ja osaamispuheen vahvistaminen ja sitä kautta uusien tuotteiden pilotoinnit ja kokeilut. Vuoden 2027 osalta tavoitteena on ympärivuotisuuden kautta luotu voimakas, hallittu, kestävä ja vastuullinen matkailun kasvu.

Toimenpiteiden määrittelyssä korostuu uuden ajan matkailijoiden tunnistaminen ja sitä kautta haluttujen matkailutuotteiden määrittely. Fyysiseen ja henkiseen hyvinvointiin täh-

täävien palvelujen kysyntä tulee kasvamaan samoin kuin luontoon, rauhaan ja hiljaisuuteen liittyvät tuotteet. Uudet matkailutuotteet kohtaavat asiakkaan poikkeavilla näkökulmilla. Mm. teollisuusmatkailu on matkailua kohteissa, jotka edustavat teollisuuteen liittyvää asiantuntemusta menneisyydestä, nykyisyydestä tai tulevaisuudesta. Teollisuusmatkailu sisältää kulttuuriperintöön liittyvän matkailun, yritysvierailut sekä tieteellisen matkailun. Tieteellistä matkailua on mm. koulutusosaamiseen liittyvä vienti ja sen osana matkustus Suomeen. Nousevia matkailutuotteita ovat mm. loman ja etätyön yhdistelmät, johon Lapin eri kohteet sopivat erinomaisesti.

#### **4.1.2. Digitaalinen markkinointi ja alustatalouden mahdollisuudet**

Tavoitteena on, että vuonna 2023 digitaalisen markkinoinnin tuomat mahdollisuudet ovat laajasti ymmärretty yritys kentässä ja pilotointi on laajasti käynnissä. Vuoden 2027 tavoitteena on, että lappilaiset matkailuyritykset ovat johtavia digitaalisen markkinoinnin osajia. Alustatalouden mahdollisuudet ovat laajasti käytössä eri palveluluiden tuottamisessa.

Digitaalinen markkinointi hyödyntää laajemmin uusia teknologioita nykyisen sähköisen automatisoidun markkinoinnin lisäksi. Haaveilumatkailu tehokkaana markkinoinnin välineenä on kasvussa ja markkinoinnissa hyödynnetään digitaalisen taiteen, peliteknologian sekä modernin verkko- ja mobiiliohjelmoinnin yhdistämistä ja soveltamista. Virtuaalisen ja lisätyn todellisuuden mukaan tuominen osaksi markkinointia ja matkailupalveluja vahvistuu. Alustatalouden merkitys tulee kasvamaan ja sen laajentuminen kuljetuksista ja majoituksesta muihin palveluihin tuo uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

#### **4.1.3. Matkailukeskusten vähähiilisyys**

Toimenpidekokonaisuuden vuoden 2023 tavoitteena on Sustainable Travel Finland sertifikaatin saaminen Rovaniemelle ja mahdollisimman moneen muuhun Lapin matkailukeskukseen. Tämä työ on jo käynnistynyt eri keskuksissa. Lisäksi vuonna 2023 Rovaniemellä on valmiina ja toteutuksessa matkailun kestävä kehityksen ohjelma, jonka rakentamisessa otetaan huomioon ekologisen, sosiaalisen ja kulttuurillisen kestävyuden lisäksi erityisesti asukasnäkökulma matkailun kehittämiseen. Lapin johtavat matkailukeskukset ovat hiilineutraaleja tai hiilinegatiivisia vuonna 2027.

Matkailukeskusten vähähiilisyshankkeet kattavat laajan kokonaisuuden, mihin liittyvät

- energia ja infrastruktuuriratkaisut
- liikkumisen palvelut ja vähähiiliset matkaketjut
- ympäristösertifikaatit ja hiilijalanjäljen mittaamisen liittyvät ratkaisut
- tehokas ja ekologinen rakentaminen
- kiertotalous

#### **4.2. Painopistealue: Tulevaisuuden hyvinvointipalvelut ja etäisyyksien hallinta**

Tulevaisuuden hyvinvointipalvelut ja etäisyyksien hallinta on valittu ekosysteemin painopistealueeksi, koska Lapin yliopistossa ja Lapin ammattikorkeakoulussa on painopistealueeseen liittyvää vahvaa osaamista. Hyvinvointipalveluissa on olemassa kasvuhakuisia pk-yrityksiä ja kaupungilla on tahtotila tarjota eri yksiköitään kokeilu- ja pilotointialustana. Ounasvaaralla sijaitseva Santasport-kokonaisuus toimii liikunta- ja hyvinvointipalvelujen erinomaisena innovaatio- ja kokeilualustana. Ounasvaaralla on loistavat puitteet luonnon- ja rakennetun liikuntaympäristön osalta ja siellä toimii lukuisia kasvuhakuisia yrityksiä. Alueella on myös talviurheilukeskus, jota on kehitetty klusteriyhteistyössä osaamisen, liiketoimintavalmiuksien ja lumivarmuuden osalta.

Hyvinvointipalveluissa nähdään potentiaalia uusien liiketoimintamahdollisuuksien syntyneeseen toimintaympäristössä, jonka erityispiirteitä ovat arktiset olosuhteet, pitkät välimatkat, ikääntyvä väestö sekä pieni väestötiheys. Erityispiirteinä ovat myös matkailijoiden ja matkailualan kausityöntekijöiden palvelutarpeet, joilla on suoria ja epäsuoria vaikutuksia hyvinvointipalveluiden käyttöön sekä maakunnan väestörakenne, joka edellyttää työllisyyden edistämiseen liittyvien näkökulmien huomioimista. Osaavan kansainvälisen työvoiman rekrytointi ja monimuotoinen työllistyminen ovat edellytyksiä usealla toimialalla matkailun lisäksi.

Erilaiset fyysiset ja henkiset hyvinvointipalvelut kuten terveys-, liikunta-, urheilu- ja luontomatkailutuotteet ovat olleet jo pidemmän ajan nousevana trendinä ja niiden merkitys myös matkailuun liittyvässä liiketoiminnassa vahvistuu. Tuotteiden kehittäminen vaatii syvää asiakasymmärrystä ja palvelumuotoilun avulla tehtyä konseptointia ja etäratkaisuja. Uuden liiketoiminnan ja innovaatioiden kehittämisessä hyödynnetään Green Care-toiminnan eri muotoja.

Tulevaisuuden hyvinvointipalvelut ja etäisyyksien hallinta – painopistealueen toiminnassa korostuu ennen muuta siirtyminen digitaaliseen talouteen perustuen käyttäjäymmärryksen vahvistamiseen ja palveluiden uudelleen muotoiluun. Hyvinvointipalvelujen vienti digitaalisoiduille alustoille vaatii vahvaa käyttäjäymmärrystä ja palveluiden uudelleen muotoilua. Käyttäjälähtöisyyttä edistetään palvelumuotoilun keinoin yhteistyössä tutkimus- ja kehittäjäyhteisöjen ja asukkaiden kanssa. Palvelumuotoilun avulla tehdään näkyväksi palvelupolut ja palvelutarpeisiin liittyvä innovaatiopotentiaali: millaisia uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja kehityshankkeita palvelurakenteisiin liittyy, miten estetään digitalisaation eriarvoistava vaikutus ja miten dataa voidaan hyödyntää ennaltaehkäisevään ja ennakoivaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

## **Toimenpidekokonaisuudet:**

### **4.2.1. Eri käyttäjäryhmien tarpeiden pohjalta valitut palveluiden digitalisoinnin ja älykkään palveluohjauksen kokeilut ja pilotoinnit**

Sisältökokonaisuuden tavoitteena on, että ensimmäiset hyvinvointipalveluiden digitalisointiin ja älykkääseen palveluohjaukseen liittyvät kokeilut ja pilotoinnit on käynnistetty yhteistyössä yritysten kanssa vuonna 2023. Vuonna 2027 robotiikkaa, dataa ja tekoälyä hyödyntävät digitaaliset palveluratkaisut ovat synnyttäneet uutta liiketoimintaa, joka vahvistaa palvelutarjontaa Lapissa. Pilotointien ja kokeilujen kautta syntyneet uudet palvelut ovat resurssiviisaita, skaalautuvia ja markkinoitavissa kansainvälisesti.

Pilotoinnit ja kokeilut tukevat teemalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja aktivoivat erityisesti pk-yrityksiä innovaatiotoimintaan ja eri toimijoiden osaamisen hyödyntämiseen. Pilottien ja kokeilujen avulla etsitään myös uudentyyppisiä palveluratkaisuja heikommassa asemassa oleville työ- ja toimintakyvyn parantamiseksi. Tässä kehittämistyössä hyödynnetään Osaamo- ja Ohjaamo -palvelualueita, joihin on koottu yhteen eri toimijoiden osaamista.

Hyvinvointipalveluiden ja etäisyyksien hallinnan sisältökokonaisuudessa halutaan edistää uutta liiketoimintaa ja innovaatioita erityisesti seuraavissa teemoissa:

- Terveyttä, toimintakykyä ja hyvinvointia edistävät ratkaisut pitkien etäisyyksien yhteisöissä
- Toimintakykyä ylläpitävät teknologia-avusteiset palveluratkaisut (etähoito ja -kuntoutus)
- Robotiikan ja datan hyötykäyttö hyvinvointia tuottavissa palveluissa

#### **4.2.2. Uudistetut digitaaliset välineet osaavan kansainvälisen työvoiman rekrytoinnissa**

Sisältökokonaisuuden tavoitteena on vuodelle 2023 löytää ratkaisuja sesonkiluonteisen työllistämisen haasteisiin. Pidemmän aikavälin tavoitteena on saada työllisyyden osalta kysyntä ja tarjonta tasapainoon sekä lisätä muuttovoittoa pohjoisille alueille.

Osaavan kansainvälisen työvoiman rekrytointi ja monimuotoinen työllistyminen ovat edellytyksiä usealla toimialalla matkailun lisäksi. Sisältökokonaisuuteen liittyy uudet digitaaliset Talent Boost – ohjelman mukaiset palveluratkaisut osaavan työvoiman saamiseksi joko muuttoliikkeen kautta tai etäisyyksien hallinnan avulla.

#### **4.2.3. Liikunta- ja urheilutoiminnan uudet tuotteet ja palvelut sekä kansainvälistyminen**

Liikunta- ja urheilutoiminnassa tavoitteena vuodelle 2023 on vahvistaa talviurheiluklusterin toimintaa sekä osaamisen vientiä erityisesti Aasiaan. Tavoitteena vuodelle 2027 on, että Lapin liikunta- ja urheilutoiminnan osaaminen ja palvelujen taso ovat kansainvälistä kärkitasoa. Alueen liikunta- ja urheilutoimintaan liittyvä yritystoiminta on vahvaa ja kysyttyä kansainvälisillä markkinoilla.

Lapin Arctic Sport -verkostossa tuodaan yhteen Lapin liikunta-alan toimijat sektorirajat ylittäen ja viedään yhteistyöllä Lappi eturivin toimijaksi liikunta-alan kehittämisessä. Toiminnalla halutaan edistää alan yrittäjyyttä, osaamista, uusien innovaatioiden ja työpaikkojen syntymistä ja samalla lappilaisten liikkumista. Alueellinen yhteistyö luo pohjan kansainväliselle yhteistyölle, jolla laajennetaan osaamis- ja rahoituspohjaa sekä parannetaan lappilaisten mahdollisuuksia kansainvälisillä markkinoilla.

Lapissa liikunta-alalla on huimaa potentiaalia mm. yrityksissä, sadoissa urheiluseuroissa, ja oppilaitoksissa. Alalla on laajasti yritystoimintaa, kun huomioidaan perinteisten liikunta-palvelujen lisäksi matkailu ja liikuntarakentaminen (ml. lumirakentaminen) ja muut alat kuten muotoilu-, it- ja peliosaaminen. Lapin liikunta-alalla on hyvät mahdollisuudet vastata liikunta- ja hyvinvointialojen globaalisti kasvavaa kysyntään.

ClusSport on älykkään erikoistumisen verkosto liikunnassa ja urheilussa. Sillä tehostetaan alan tutkimus- kehittämis- ja innovaatiotoimintaa ja sen alueille tuottamaan lisäarvoa. Lappi on ClusSportissa johtavana kumppanina yhdessä Etelä-Alankomaiden kanssa, minkä lisäksi verkostossa on kymmenen muuta aluetta ympäri Eurooppaa. Kumppanuuden tavoitteena on tukea alueidenvälisen yhteistyön keinoin liikunta-alan kehitystä, innovaatioita ja teknologisten ratkaisujen käyttöönottoa sekä kasvattaa alan merkitystä ja sen keskeisiä kehitysteemoja EU-ohjelmissa. ClusSport-yhteistyöllä halutaan edistää liikunta-alan kehitystä erityisesti seuraavissa teemoissa:

- älykkäät urheiluvaatteet ja – asusteet (ICT4Self)
- älykkäät liikuntaympäristöt (ICT4Env)
- terveelliset ja aktiiviset elämäntavat (Sport4Vitality)

## 5. Sopimuksen rahoitus

Valtio ja kaupunki yhdessä rahoittavat sopimuksen toteuttamista. Sopimusta rahoitetaan EU:n kestävän kaupunkikehittämisen rahoituksella vuosina 2021–2027 (EAKR, ESR ja soveltuvien osin JTF). Tätä ennen sopimusten toimeenpanon käynnistystä rahoitetaan kansallisesta alueellisesta kehittämisrahasta (AKKE-raha).

Kaupunkiseudun rahoituskehys sopimuksen mukaiseen toimintaan osoitetaan TEM:n alueellisissa rahoitusjakopäätöksissä (AKKE-rahoitus ja EU:n kestävän kaupunkikehittämisen rahoitus) pohjautuen sopimusohjeissa (TEM 24.6.2020) määriteltyihin kriteereihin.

Ekosysteemisopimuksen kokonaisrahoituksessa sovelletaan ohjeellista jakosuhdetta, jossa paikallinen omarahoitusosuus (Rovaniemen kaupunki ja muu julkinen rahoitus) on 40 % ja EU:n kestävän kaupunkikehittämisen rahoituksen osuus 60% (EU ja valtio). Käynnistysvaiheen AKKE-rahoituksessa sovelletaan samaa rahoitussuhdetta. Mahdollisissa yliaueellisissa teemaverkostoissa sovelletaan tästä poikkeavaa jakosuhdetta.

EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen sisältämiä rahoitusvälineitä voidaan hyödyntää sopimuksen mukaisten kokonaisuuksien (kuten investoinnit) toteuttamiseen.

Suoran sopimusrahoituksen lisäksi painopisteiden toimenpidekokonaisuuksia pyritään rahoittamaan kustannustehokkaasti hyödyntämällä kilpailtua kansallista ja EU:n rahoitusta. Rahoituksen hankinnassa hyödynnetään ohjelmakauden 2021–2027 rakennerahasto-ohjelmaa sekä Euroopan unionin-komission suoraan rahoittamia ohjelmia kuten Horisontti Eurooppa ohjelmaa sekä Business Finland – rahoitusta. Rahoituksen hankinnassa hyödynnetään myös mm. REACT-EU- rahoitusta, Just Transition Fund – rahastoa sekä alueidenvälisiä rajat ylittäviä Interreg-rahoitusohjelmia, transnationaalisia ohjelmia (esim. Pohjoinen Periferia ja Arktinen – ohjelma), Eurooppatasoisia ohjelmia kuten Interreg Europe ja muita ohjelmakaudelle 2021–2027 valmisteltavia rahoitusohjelmia.

## 6. Toteutus ja seuranta

Kaupunkien kanssa solmittavat ekosysteemisopimukset yhdessä muodostavat EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman kestävää kaupunkikehittämistä koskevan kaupunkikehittämisen suunnitelman. Kunkin kaupunkiseudun sopimuksessa toteutettavien toimenpiteiden tulee olla kaupunkikehittämisen suunnitelman mukaisia. Toimeenpanossa noudatetaan lakia alueiden kehittämisestä ja alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta ja rahoittamisesta. Hankkeiden tukikelpoisuuden arviointi perustuu Uudistuva- ja osaava Suomi 2021-2027 -ohjelman ohjelma-asiakirjaan.

Sopimuksen toteuttamista seurataan oheisen toimenpidesuunnitelman kautta, johon tässä vaiheessa on esimerkinomaisesti kirjattu suunnitteilla olevia hankeaihoita. Toimenpideliitettä käytetään jatkossa myös sopimuksen tavoitteiden toteutumisen seurantaan. Sopimuksen toteutuksen myötä täsmentyvät toimenpiteet ja hankkeet kirjataan vastaavalla tavalla.

Ekosysteemisopimusta varten Rovaniemen kaupunki perustaa johtoryhmän, jossa ovat edustettuina sopimuksen paikallinen pääosapuoli Rovaniemen kaupunki ja muut paikallisesti tarpeelliseksi katsomat yhteistyötahot. Johtoryhmä koostuu Rovaniemen kaupungin, Lapin korkeakoulukonsernin, Lapin liiton, Lapin ELY-keskuksen sekä Meri-Lapin kehittämisskeskusten edustajista. Johtoryhmä vastaa sopimusta toteuttavien ja sopimuksessa mainittujen strategisten painopisteiden mukaisten hankkeiden ja toimenpiteiden valinnasta sekä tavoitteiden seurannassa.



Sopimukset solmineiden kaupunkien, työ- ja elinkeinoministeriön ja muiden sopimuksissa mukana olevien kansallisten toimijoiden välille perustetaan kansallinen ohjausryhmä, jonka tehtävänä on koordinoida ja seurata sopimusten toteuttamisen kokonaisuutta. Ohjausryhmän tarkoituksena on myös varmistaa hyvä vuorovaikutus kaupunkiseutujen kanssa tavoitteena sopimusten laadukas ja tuloksellinen toteuttaminen ja vertaiskehittäminen.

Sopimuksen sisältöjä (strategisia painopisteitä) voidaan tarpeiden mukaan ja osapuolten välillä yhteisesti tarkistaa sopimuskauden aikana sopimusasiakirjaa päivittämällä. Niin ikään, mikäli sopijaosapuolen edellytykset sopimuksen toteuttamiseen oleellisesti muuttuvat, sopimusta voidaan tarkistaa tai se voidaan purkaa sopijaosapuolen aloitteesta. Tarkistaminen ja purkamisilmoitus tehdään kirjallisesti.

Sopimus astuu voimaan molempien osapuolten allekirjoitettua sen ja päättyy 31.12.2027.

Allekirjoitukset

Mika Lintilä  
Elinkeinoministeri

Ulla-Kirsikka Vainio  
Kaupunginjohtaja

**LIITE:** Alustava toimenpidesuunnitelma